

dicimus, nisi forte aut infirmitas, aut magna solemnitas, vel alia evidens causa, visa fuerit impedire: Sperantes quod sic nobis ignoscat Dominus, & relinquet post se benedictionem. Hoc igitur adeo statuimus observandum, ut quicumque transgressor extiterit, quasi prevaricator Quadragesimalis jejunii habeatur.

Datum Ferrariae quarto Kalendas Novembris.

Bar. die 29. Octobr. Anno Dom. 1187. Pontif. anno I.

IV.

Appellationi de rebus modicis factae non est deferendum: sed ut infra fines Judices, qui suspicione careant, eligat, appellans est cogendus: a quibus si quis partium crediderit appellandum, ad Archiepiscopum, vel Primatem vocem appellationis emittat.

Gregorium Univerſis Fratribus Episcopis, & Archidiaconis, ad quos literae istae pervenerint.

Ex Appendice ad Concil. Lateranen. III. Tom. X. II. l. col. 69.

VEL ex dolo, vel ex malitia litigantium, vel ex defectu nostro credimus provenire, quod tanta negotiorum frequentia diebus singulis perurgemur, ut imbecillitate proprii corporis laborantes minori impediti, omnibus non possumus commode superesse, aut undique contradicentium clamores, aut murmura sustinere. Hinc etiam evenit, quod negotiis minoribus occupati, majoribus intendere non valemus, prout necessitas Ecclesiastica postulare, & quae diffiniri, vel disponi per nos brevi tempore potuissent expectatione diutina plusquam oportet, multis pariter irruentibus producantur. Quo circa per generalem Epistolam remedium huic rei duximus providendum, ne multimodo impediamur incurſu, vel sua injuriam patientibus possit justitia deperire. Ea propter universitati vestrae per A. S. praesentibus mandamus, quatenus si forte de modicis rebus, quae infra summam viginti Marcarum subsistunt in auditoriis vestris causa veniatur, & alteruter litigantium delusorie putaverit appellandum, ejus appellatione contempta infra fines vestrorum Episcopatum eos eligere judices, qui suspicione careant, compellatis: si tamen idonei ibi fuerint inventi, in quorum praesentia jurgium sopiatur, a quibus, si qua partium crediderit appellandum, ad Archiepiscopum, sive Primatem vocem appellationis emittat. Si vero tale negotium sit, quod summam contineat aliquatenus ampliore infra fines vestrarum Dioceseon, si sponte noluerint, inviti non cogantur. Cognitores tamen de Vicinis Episcopatibus aliquos eligere compellantur juxta formam, quam praemisimus negotium tractaturos, in majoribus causis, & obscurioribus articulis appellandi ad Sedem Apostolicam copia servata. Non enim videtur malitiae suspicione carere, quod plerique suos Adversarios ad praesentiam nostram laborare compellant. Ceterum si qui litigantium a proximo festo Purificationis super causis de quibus Episcopus, cujus jurisdictioni saltem is qui convenitur non subjacet, non fuerit requisitus, vel Judices Clerici supradicto modo non fuerint electi, & literas a nobis duxerint impetrandas, per quas examinatio jurgiorum, vel diffinitio Judicibus non Ordinariis committatur, careant impetratis, & ad suorum audientiam Judicum ordine debito negotia revertantur. Sic enim subterfugis occurrere, disceptationum volumus, ut dum eorum calliditatibus obviamus eis alium ad justitiam aditum referemus. Cum vero aliqui justam causam habuerint nostram praesentiam adeundi, literas eis dimissorias non negetis, seriem negotii continentes. Hoc autem de factis ad nos appellationibus disponentes super illis, quae ad Archiepiscopos, vel Primateſ fieri contigerit, antiquorum ordinem canonum non mutamus.

* Apostolica Scripta.

In causis infra summam viginti Marcarum non appellandum nisi ad Archiepiscopum, sive Primatem.

CLEMENS III. PAPA CLXXIV.

AN. ER. C. C. MCLXXXVII.

PAULUS Praenestinus Episcopus S.R.E. Cardinalis, natione Romanus, electus est in Summum Pontificem die 19. Decembris anno 1187., sequenti autem die coronatus est, & Clemens III. appellatus. Sedit in Pontificatu annos III. menses III. dies VIII., imperantibus in Oriente Isaacio Angelo, in Occidente vero Friderico Aenobarbo, mox Henrico VI. Imperatori.

toribus. Obiit die 27. Martii anno 1191. (a), & sequenti die sepultus est in Ecclesia Lateranensi. Vacavit Sedes dies II. (b).

I.

Mandatum Delegatis Apostolicae Sedis, ut in Guilielmum Scotiae Regem admonitum de Pace Ecclesiae Sancti Andreae ejusque Episcopo reddenda, nisi respuerit, Sententiam interdicti ferant &c.

Ex Concil. Tom. XIII. col. 67.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Jocelino Glascoensi, & Mattheo Aberdenſi, & Ricardo Moreſepſi Episcopis, & dilectis Filiis Ernulfo de Merlas, & Hugoni de Neubotle, & de Sancta Cruce, & de Strivellina, & de Scona Abbatibus salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD ea quae respiciunt honestatem, & salutem pariunt animarum, quamvis absque monitis intendere debeatis, & diligentem operam juxta vestri officii debitum tribuere vos credamus: vestram tamen diligentiam ad majorem in his sollicitudinem exhibendam litteris Apostolicis duximus exhortandam, ut eisdem operibus laude dignis tanto ferventius insistatis, quanto vobis salubrius erit in ipsis ad exhortationem Apostolicam exactiorem diligentiam adhibere. Constat utique quosdam Ecclesiarum Praelatos, cum his qui scandalizati fuerint debere pati juxta normam Apostolicam usionem, & cum infirmantibus infirmari. Quantas vero persecutiones his temporibus sustinuerit Ecclesia Sancti Andreae, quantas calamitates incurrerit, & pressuras, quam etiam graviter haecenus fuerit perturbata sub umbra indignationis Regiae celsitudinis, & quassata; insuper Venerabilis Frater noster Joannes Episcopus Sancti Andreae, quot, & quanta pericula sustinuerit, & labores pro servanda libertate Ecclesiae sibi commissas, & ei a nobis, & duobus nostris Praedecessoribus confirmatae; cum ea omnia vobis sint manifesta, illa vestris auribus inculcare supervacuum videtur. Nunc igitur quam plurimum dignoscitur, & de salute Regiae, & de statu praescriptae Ecclesiae reformando, atque Pace nisi ipsi Episcopo conferenda nos convenit sollicitudinem gerere congruentem, & circumſpectionem vestram ad corroborandam nobis idoneam reputamus discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, atque praecipimus, quatenus post susceptionem litterarum nostrarum convenientes in unum, sicuti decet viros providos, & discretos, carissimi in Christo filii nostri Guilielmi illustriſ Regis Scotiae praesentiam adeatis, & eum moneatis diligentius, & instantius inducatis, ut Episcopo memorato rancorem inducatis, ut Episcopo memorato rancorem inducatis.

* Forte idoneam.

Regem praedictum moneri mandat, ut Episcopo rancorem suae indignationis remittat.

(a) In assignanda electionis, obituque Clementis PP. die, mense, & anno sequendum duxi Pagium saepe laudatum: penes quem legi possunt rationes nec infirmas quidem, quibus haec imputatur chronologia. (b) Ex actis extremis.

dignationis suae remittat, & in hoc Romanam Ecclesiam, quae Serenitati Regiae jam longo tempore detulit non contemnat; sed ejus, & vestris monitis, prout Regiae gloriae convenit, & saluti, sine dilatione salubriter pareat, & humiliter acquiescat, ac ipsum Episcopum praescriptum Diocesim Sancti Andreae in Pace permittat habere; cum ex debito Regiae Dignitatis Ecclesias teneatur cum Pastoribus suis non dispergere, sed fovere non contemnere, sed amare; non persequi sed tueri. Quod si monitis Apostolicis, in propria salutis periculum, quod absit duxerit resistendum: in Regnum suae Celsitudinis, & personam suam, & omnes Fautores Regios nunciatis interdicti Sententiam, infra viginti dies sine appellationis obstaculo auctoritate Apostolica a vobis promulgandam. Illos insuper qui Hugoni obediens extiterunt, & ei fomentum in sua obstinatione dederunt, postquam cum Sedes Apostolica a Diocesi Sancti Andreae removit perpetuo, & excommunicationis Sententiam in ipsum promulgavit, simili Sententia percellatis, & publice nunciatis excommunicationi subesse tamdiu faciat, & ab aliis artius evitari, donec ad mandatum Ecclesiae revertantur, absolutionis Beneficium ab eodem Episcopo petitori. Ad haec altariſ, & calicibus, in quibus jam dictus Hugo, dum in excommunicatione positus celebravit, purificationem, & Sanctificationem juxta consuetudinem Ecclesiae conferatis. Ad Ecclesiam quoque Sancti Andreae pariter accedatis, & Fratribus convocatis in unum, intretis Capitulum, & de ordine, & Statu Ecclesiae diligentius inquiratis; & si quid in eadem Ecclesia per supradictum Hugonem immutatum invenieritis, vel statutum auctoritate nostra id in Statum debitum inducatis: & si quid in ipsa fuerit corrigendum, efficaciter studeatis id in melius reformare. Si vero, quod absit aliquos ex Canonicis ad recipiendum humiliter, & denote Pastorem suum praedictos duos inveneritis, & rebelles; eos instantius moneatis, ut illi reverentiam, & obedientiam patri debitam exhibeant, & a maligno, atque damnabili proposito suo desistant, quod si contumaces extiterint, eos ab officio pariter, & beneficio suspendatis, & excommunicationis vinculo innodatis, quo ipsos faciatis manere ligatos donec monitis, & mandatis Ecclesiasticis acquiescant. Quod omnes his exequendis interesse nequiveritis, reliqui ea nihilominus exequantur.

Datum Pise decimo septimo Kalendas Februarii Indicti sexta.

In Regnum, Regem, & Fautores Regios interdicti Sententia promulganda.

Hugoni obediens extiterunt, & ei fomentum in sua obstinatione dederunt.

Altria, & Calios in quibus Hugo celebravit tempore suae excommunicationis purificanda.

Immutata a Hugone indebitum statum inducenda.

Dat. die 15. Januarii Anno Do. 1188. Pont. Anſ.

Cause in Regno extor- te extra illud non asportan- de &c.

Nota.

Dat. die 13. Martii Anno Dom. 1188. Pontif. An. I.

Ualde Ran- genus Origin. Pomeran. pa- gin. 159.

Dat. die 26. Aprilis Anno Dom. 1188. Pontif. An. I.

pore suo specialiter definaverit, licitum sit in eo Legationis officium exercere.

Prohibemus autem, ut controversia, quae fuerint in Regno illo de possessionibus ejus exor- ta, ad examen extra Regnum positorum judi- cium non trahantur, nisi ad Romanam Eccle- siam fuerit appellatum. Si qua verò scripta con- tra hujus libertatis Statuta apparuerint impetra- ta, vel imposterum istius concessionis mentione non habita contigerit impetrari, nullum tibi, vel ipsi Regno circa hujus prerogativae concessio- nem praedictum generetur. Praeterea libertates, & immunitates tibi, vel eidem Regno, vel Ecclesiis in eo constitutis a Praedecessoribus No- stris Romanis Pontificibus indultas, & haecenus observatas, ratas habemus, & illibatas futuris temporibus statuimus permanere. Nulli ergo hominum liceat paginam nostrae Constitutionis, & prohibitionis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare praesump- serit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se no- verit incursum.

Datum Laterani tertio idus Martii Pontifi- catus Nostri Anno Primo.

IV.

Sedis Episcopalis translatio à Civitate Wollin ad Camminensem, ac confirmatio bonorum, omnium ad illam spectantium.

Clemens Episcopus Romanus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Sigefrido Comminensi Episcopo salutem.

Auctoritate Apostolica statuimus, sancimus, & ordinamus, cum Civitas, quae Wollin dicitur, in qua Sedes Episcopalis esse soleat propter Guerrarum incommoda desertas esse proponatur, ut in Ecclesia Sancti Joannis Baptista, apud Civitatem Camminensem, quae populosior est, & securior habetur haec ipsa Sedes Episcopalis sit, & perpetuis temporibus inviolabiliter permaneat. Similiter privilegia, bona, & possessiones ejusdem Ecclesiae confirmamus, Civitatem nempe Camin. cum Taberna, & Foro, Vil- lis, & omnibus earum appendiciis, Castra scilicet Demin, Tribofes, Ehozho Wollgast, Huznoym, Grosvyyn, Pyris, Stargard, Prentzlau cum Foro, & Taberna, & suis omnibus appendiciis, To- ta Pomerania, vsque ad Lebam Fluvium cum Foris, & Tabernis decima Fori Sichern.

Datum Laterani per manum Moyfi Latera- nensis Canonici, Vicem agentis Cancellarii VI. Kalendas Maji Indictione VI. Incarnationis Do- minicae Anno MCLXXXVIII. Pontificatus ve- ro Domini Clementis Papae Tertii Anno Primo.

(a) Videt hic Bullae Fragmentum, de quo iudicium nullum satis tutum dari potest; quae enim desideratur, argumentum suspicionis non sunt.

V.

Decretum, quo cavetur, ne Canonici Regulares per Oppida vagentur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Henrico Bituricensi Archiepiscopo Aquitaniae primati salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum in Lateranensi Concilio fuerit generaliter interdictum, ne Monachi, aut etiam Canonici Regulares singulis in Oppi- dis, vel aliis locis popularibus habitent; Sunt nonnulli, qui Cappellanorum vices agentes in Parochialibus Ecclesiis soli morantur, & suae professionis immemores conversari seculariter non formidant. Nos itaque providere volentes, ne quod provida fuit in Concilio deliberatione statutum, pro privato aliquorum commodo irri- tetur, praesenti fraternitati tuae scripto concedi- mus, ut Abbates eorum de illis reducendis ad Clausuram, aut adimplendo quod in Decreto exprimitur, non differas diligentius commovere. Si vero Abbates commotionem tuam fortasse contempserint, tu quod scribimus auctoritate nostra remoto appellationis obstaculo exequaris. Ad hoc nihilominus tibi auctoritate Apo- stolica indulgemus, ut si Monachi, vel Canonici in tua Diocesi constituti infra tres menses ad Ecclesias, in quibus illis praesentatio competit, & ad te institutio pertinet, non praesentaverint idoneos Cappellanos, tu non expectata diutius praesentatione illorum easdem Ecclesias appella- tione remota canonice ordinandi liberam ha- beas facultatem. Sic tamen, ut ex hoc illis in posterum nullum debeat praedictum generari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi- nam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten- tare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Laterani V. idus Julii Pontificatus Nostri Anno Primo.

VI.

Confirmatio, seu designatio Ecclesiarum Suffra- ganeorum Archiepiscopatus Bremensis.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Hartvico Bremensi Archiepiscopo salutem, & Apostolicam Benedic- tionem.

EX injuncto Nobis a Deo Apostolatus officio, Fratres, & Episcopus nostros, tam vicinos, quam longè positos sincere charita- tis affectu debemus diligere, & Ecclesiis, in qui- bus auctore Domino militare noscuntur suam dignitatem, & justitiam integram conservare. Ea propter Ven. in Christo Frater tuus justis postu- lationibus grato concurrentes assensu, Ecclesiam ipsam, cui auctore Domino praesides, cum omni- bus pertinentiis suis, Lubecensem quoque Zve- rinensem, Radesburgensem, & Ixleclanensem Epi- scopat-

Ex Cartaris Archiep. Bituricen. edit. Marten. ne Theaur. anecdot. Tomo I. col. 631.

In Lateranen- si Concilio cau- tum ne Cano- nici Reg. per Oppida diva- gentur.

Abbates eor. ad Mnafter. debent redu- cere.

Bituricensi Archiep. con- ceditur colla- tio Ecclesia- rum de jure Monach. vel Canonico. si in infra tres menses de idoneo Presb. bytere non providerint.

Dat. die 11. Julii 1188. Pontif.

Inter Privi- legia Archie- cel. Hamma- burg. editit Lambec. apud Lindenbrog. Scrip. Septem- trion. p. 164.

Exordium.

Ecclesiae Suffraganeae.

VIII.

Confirmatio Statutorum ab Urbano III. pro quiete, & disciplina Monachorum Grandimontensium.

Quae decreverit Urbanus PP. lege superius ad an. 1186.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Fratribus Grandimontensibus salu- tem, & Apostolicam benedictionem.

Rationis ordo requirit, & consuetudi- nis Ecclesiasticae norma commendat, ut quae dubitationem, in observantia Christianae Religionis adducunt, provisione moderationis Apostolicae declarentur: Ne igitur de regula vestra in posterum quaestio referatur; quam bona memoriae Urbanus praedecessor noster de consilio, & assensu Cardinalium, & multorum Episcoporum Italiae praesentibus ex vobis tam Clericis, quam Conversis, ad ejus firmitatem, & perpetuam pacem per osculum pacis assensum praesentibus, noscitur correxisse, ut in ejusdem privilegio, & in ipso plenius continetur, eam sub sigillo in praesentibus scriptis de verbo ad verbum duximus inferendam, quae talis est: Quis- quis hanc Religionem &c. usque salvus erit. Amen, ut autem praedicta regula perpetuis tem- poribus illibata consistat, ipsam prout ab eodem Urbano praedecessore nostro, ut superius dixi- mus, correctam est, auctoritate Apostolica confir- mamus, & praesentis scripti patrocinio communi- mus, statuentes, ut nulli omnino liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere.

Datum Laterani Pontificatus Nostri Anno Primo.

IX.

Canonizatio Beati Stephani Ordinis Grandi- montensis Institutoris.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Gerardo Priori, & Fratribus Grandi- montis salutem, & Apostolicam benedictionem.

I Deo Sacrosanctam Romanam Ecclesiam Redemptor Noster Caput omnium esse voluit & Magistrum, ut ad ejus dispositionem & nutum divina gratia praecunte, quae ubique quae a Fidelibus gerenda sunt, ordinentur, & errata in melius corrigantur, & ad ejus consilium in am- biguis recurratur: quod ipsa statuerit, nemini quantumcumque de suis meritis gloriatur, liceat immutare: ne si forte promissa daretur univer- salis licentia, quaecumque sibi secundum volunta- tem propriam occurrerent perpetrandi censura libertas cum secundum Personarum diversita- tem vota dissentiant in aliorum aliquando scan- dalum sine justis decretionibus libraminis com- mendanda supprimeret, & minus digna laudibus indebitis celebraret. Inde siquidem fuit, quod bonae memoriae Praedecessor Noster Urbanus au- dita fama religionis, & vitae commendabilis pu- rita-

Dat. die 17. Septem. An. Dom. 1188. Pontif. An. I.

Ex Archiv. Monast. Cas- sinen. editit Margar. loc. cit. num. 678.

Exordium.

Praedecesso- rum more. Cassin. Ma- nast. sub Sedis Apostol. pro- tectione susci- pit.

Et ceteris per occidentem praefendum esse declarat.

Clausula, & Conclusiones constet.

Dat. die 22. Novemb. An. Dom. 1188. Pontif. An. I.

scopatus, cum universis bonis tam spiritualibus, quam temporalibus, sicut iuste, & sine contro- versia possides, tibi, & Ecclesiae tuae auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communi- mus, statuentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc nostrae paginam, confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se no- verit incursum.

Dat. Romae apud Sanctam Mariam VII. Kalendas Octobris Pontificatus Nostri Anno Primo.

VII.

Abbati Monasterii Cassinen. quod sub protectio- ne Sedis Apost. recipitur Primatus supra ceteros Ordinis, & Occidentis Abbates asse- ritur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rosfrido Abbati Monasterii Sancti Benedicti Cassinensis ejusque Fratribus, tam praesentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Omnipotenti Deo, cujus melior est mise- ricordia, super vitas gratias agimus, quoniam gloriosus in Sanctis suis, atque mirabi- lis est, & virtutes suas, ubicumque vult, ineffabi- li bonitate ostendit. Ipse quippe, dignationis suae potentia, Bmum Benedictum, Patrem omnium constituit Monachorum, ipse enim Monasticae legislatorem, & operatorem vitae cum esse disposuit. Ipse illius meritis, Cassinense Monasterium, in quo, & sanctissime vixit, & gloriosissime obiit, omnibus per occidentem Monasteriis clementi benignitate praefecit. Quoniam igitur dignum est, ut tam celebre, & solemne Monasterium, Apostolica Sedes specialiter amplectatur, Mona- sterium ipsum ad exemplar Praedecessorum nostrorum felicitis memoriae Romanorum Ponti- ficum sub Beati Petri, & nostra protectione susci- pimus, & praesentis scripti privilegio communi- mus. Praeterea Praedecessorum nostrorum Sanctae memoriae Urbani, & Calixti Romanorum Pontificum vestigia sequentes, vestrum Ceno- bium ceteris per Occidentem Cenobiis praefe- rendum asserimus. Et tam Te, quam Successo- res tuos, in omni Conventu Episcoporum, seu Principum superiorem omnibus Abbatibus con- federe, atque in iudiciis, priorem ceteris sui Or- dinis juris Sententiam proferre sancimus. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, Secularisve per- sona hanc nostrae Constitutionis paginam &c.

Datum Laterani per manum Moyfi Sanctae Romanae Ecclesiae Sub-Diaconi, Vicemagentis Cancellarii X. Kal. Decembris Indictione VIII. Anno Incarnationis Dominicae MCLXXXVIII. Pontificatus Domini Clementis Papae III. Anno Primo.

Ex Gall. Coroll. nov. edit. Tom. II. inter Instru- menta Eccle- siae Lemovic. num. XXXV.

Apost. Sedis munus de du- bis in Reli- gione decet- nore.

Confirmat, quo decreverit Urbanus PP.

Dat. An. Do. 1188. Pontif. Anno I.

Ex Archiv. Vatic.

Proemium.

* foret discre- tione.

II.

Confirmatio Bonorum; & Privilegiorum ab Antecessoribus Summis Pontificibus Cluniacensi Monasterio concessorum.

In Biblioth. Cluniac. edit. Martinus Morier col. 1453.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Hugoni Abbati Cluniacensi, ejusque Fratribus tam presentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Cluniac. Monasterium ab ipsa sui fundatione Sedi Apoll. subiectum. A Sum. Pontificibus variis privilegiis donatum.

Religionis Monasticae modernis temporibus speculum, & in Galliarum partibus documentum, Beati Petri Cluniacensis Monasterium ab ipso suae fundationis exordio Sedi Apostolicae in jus proprium est oblatum. Proinde Patres nostri sanctae recordationis Joannes XI. item Joannes XIX. Agapitus II. Benedictus VI. item Benedictus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. Stephanus. Victor III. Urbanus II. Paschalis II., Gelasius II. Calixtus II., Lucius II. Eugenius III., Adrianus IV., & Urbanus III. Ecclesiae Romanae Pontifices, locum ipsum singulari dilectionis, ac libertatis praerogativa donarunt, & universa, & pertinentia privilegiorum suorum Sanctionibus muniverunt. Statutum est enim ut Ecclesiae omnes, Cimiteria, Monachi, Clerici, & Laici universi infra terminos habitantes, qui sunt a Rivo de Salnai, & ab Ecclesia Rufiaci, & Cruce de Lornant: a termino quoque molendini de Tornesac, per Villam, quae dicitur Varenna, cum nemore Burserio: a termino etiam, qui dicitur Perois ad Rivum usque de Salnai, sub Apostolicae tantum Sedis jure, ac tuitione permaneant. Neque ipsius Cluniacensis loci Presbyteri, aut etiam Parochiani, ad cuiuslibet nisi Romani Pontificis, & Clun. Abbatis cogantur ire Synodum, vel Conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, seu Clericorum infra praedictos terminos habitantium ordinatione, pro Chrismatis consecratione, pro Sacri Olei, Ecclesiarum, Altarium, & Cimiteriorum consecratione, Cluniacense Monasterium, quem maluerit Antistitem evocet. Cluniacenses Monachos ubilibet habitantes nulla omnino persona, praeter Romanum Pontificem, aut Legatum, qui a Latere ipsius fuerit destinatus excommunicet, aut interdicat. Sane terminos Immunitatis loci vestri, qui a praefato Antecessore Nostro Urbano Papa II. constituti sunt, praesentis Decreti nostri pagina confirmamus, ne videlicet ullus homo cujuscumque conditionis, ac potestatis invasionem, praedam, aut rapinam facere, sive homicidium perpetrare praesumat infra ipsorum limites terminorum. Itaque termini Sacri banni sunt hi. Versus Berzicium terminus est ad bivium circa Sarratam, unde una via venit ad Cluniacum, & altera ad Masillias. Infrata versus Bellumjocum terminus est contra Carruvium, quod est desuper molendinum Cellerarii Clun. Citra Viengias ultra Cluviacum versus Masillias terminus est ad bivium, unde una via tendit ad Masillias, altera ad Sanctam Mariam de Bosco. Super Rufiacum terminus est ad summitatem defensi ad bivium, unde una tendit ad Besorniacum, altera ad Qua-

Inter quae per petua concessa exemptio ab omni tum Laicali, tum Ecclesiastica jurisdictione, praeter subjectionem eidem S. Sedi.

Confirmatio termini ab Urban. PP. II. constituti.

rellam. Versus Sergiatum terminus est intra Carruvium citra locum ubi dicunt ad Turgum. In infrata versus Cabilonensem pagum terminus est ad Grossam Cassianam super Marniacum. Versus Bracedunum terminus est in via super Boscum Bannedum. Versus Trenorchium terminus est super Rivulum quem dicunt Longam-Aquam. Inter Banoscum, & Donzicium versus Petronam vel Zasiacum, terminus est ad tres fagos, ubi partiuntur noster Boscus de Cluniaco, & Boscus Comitalis. Versus Igiacum terminus est ad Carinos, super Montem Medium.

In Abbatibus, quae cum suis Abbatibus ordinationi Cluniacensis Monasterii datae sunt, videlicet S. Martialis Lemovicensis: Monasterii novi Pictavis, S. Joannis Angeliacensis: Monasterii Lesatensis, Moysiacensis Figiacensis in Cathurcensi pago: In Arvernia Mauziacensis, Tiernensis, & Minatensis; In Antisiodorensi, S. Germani: In Rothomagensi Abbatia apud Ponteseram: In Taroanensi, S. Vlmari, sine Cluniacensis Abbatis consilio Abbas nullatenus eligatur. Ad haec adjuvamus, ut in omnibus Prioratibus, & Cellis, quae nunc sine proprio Abbate vestro regimini subiectae sunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare praesumat; Sed tam Prioratus ipsi, & Cellae, quae cetera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacensis Ecclesia, Arvernenis Concilii, quod per praedictum Papam Urbanum II. celebratum est, tempore investita erat, de quibus tunc nulla quaestio mota est tam tibi, quam Successoribus tuis in pace semper, & quiete serventur. Pro Altaribus, & Ecclesiis, sive decimis vestris, nulli Episcoporum facultas sit gravamen aliquod vobis, aut molestias irrogare. Sed sicut eorum permissione quaedam ex parte, quaedam ex integro habuistis, & in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quae a Laicis obtinentur, si secundum Deum eorum potestati subtrahere vestrae Religionis reverentia poterit ad vestram, & pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos, quam alios Monasticae Religionis viros inquietare Episcopi consueverunt, illorum videlicet, quos Dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a Monasteriis, & Cellarum vestrarum clientibus excoluntur, sine omni Episcoporum, & Episcoporum Ministrorum, contradictione deinceps quietus habeatis, qui vestra peregrinis Fratribus, & pauperibus erogatis. Ecclesiae omnes, quae ubilibet posite sunt, seu Capellae vestrae, & Cimiteria libera sint, & omnis exactionis immunita, praeter consuetam Episcopi paratam, & iustitiam in Presbyteros, qui adversus sui ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, seu Fratribus vestris Presbyteros eligere: ita tamen ut ab Episcopis, vel Episcoporum Vicariis Animarum curam absque veualitate suscipiant quam si committere illi, quod absit, de praevitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicae Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur: Ecclesiarum vero, seu Altarium consecrationes, si Dioecessani Episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet Catholico suscipiatis Episcopo: Nec Cellarum vestrarum ubilibet positarum Fratres pro quolibet interdictione, vel excommunicatione di-

Enumerantur Abbatia Monasterio Cluniac. subiecta.

In Prioratibus eidem subiectis nullus imposterum eligendus Abbas.

Immunitas a solutione Decimarum pro Altaribus, Ecclesiis, aliisque bonis curjurae generis.

Monachi Cluniacenses Sacris interdici nullo modo possunt.

vinorum Officiorum suspensionem patiantur: Sed tam Monachi ipsi, quam & famuli eorum, si qui se Monasticae professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admittis Dioecessanis, divinae servitutis officia celebrent, & sepulturae debita peragant. Praeterea quascumque possessiones, quascumque bona idem Monasterium in praesentiarum iuste, & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis Deo propitio poterit adipisci, firma vobis, vestrique successoribus, & illibata permaneant: in quibus haec propriis duximus exprimenda nominibus.

Omnia ad eos pertinentia confirmantur.

In Burgundia Ecclesiam de Villa Franca, Ecclesiam de Barberiaco, Monasterium de Prims, Ecclesiam de Belna cum appendiciis suis. In Francia Ecclesiam Montis Desiderii, Ecclesiam de Dompetra, Ecclesiam de Crispejo. In Provincia Monasterium juxta Montem Peffulanum. In Tholosano Episcopatu Ecclesiam Sanctae Columbae. In Hispania, Nazaram, S. Isidorum, S. Zoelum de Carrione, S. Romanum de Pennis, Villam Viridem, Villam Francam, Vallem Viridem, Palumbarium, Bodinum, Vimeriam, S. Martinum de Nebda, S. Vincen-tium de Salamantica, Sanctam Columbam de Burgis, Cornilianam, quae propria Cluniacensi Monasterio datae sunt. Item in Nivernensi Episcopatu Monasterium de Albinaco, quod ad Caritatem pertinet. In Francia Monasterium de Caussaco, quod ad S. Martinum de Campis, Canonicalem Ecclesiam de Abbe-Villa. Item Ecclesiam de Rua, quae ad Monasterium de Abbe-Villa pertinet. In Episcopatu de Castro Ecclesiam S. Petri de Aliano. In Episcopatu Tusculanensi Ecclesiam Sanctae Mariae de Pefulo. In Episcopatu de Urbeveteri Ecclesiam Sanctae Mariae de Acquamola, & Ecclesiam S. Angeli.

Decretum ne infra Parochias ad eodem spectantes Ecclesiae, nulla, vel Capella construantur sine Abbatis assensu.

Item ne quid a Monast. Cluniacensi auferatur, vel aliter auferatur.

Confirmatio, & roboratio praesentis Diplomatis cum solitis clausulis.

Prohibemus autem ne infra Parochias ad jus Clun. Monasterii pertinentes absque Clun. Abbatis assensu ullus Ecclesiam, vel Capellam adificare praesumat, salva in omnibus Sedis Apostolicae auctoritate. Inhibemus autem ne terras, seu possessiones alias, & thesauros Ecclesiarum vestrarum liceat alicui vendere, seu alio modo alienare, vel loco pignoris obligare, vel alicui Fratrum vestrorum, quo aliquo fidei iure, absque consensu Abbatis, & Capituli vestri, aut majoris, & sanioris partis. Quod si factum fuerit decrevimus irritandum.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatum Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu aliquibus vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione, aut sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona, hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se iudicio Divino existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco Bull. Rom. Tom. III.

sua jura servantibus, sit pax Domini Nostri Iesu Christi, quatinus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

- EGO CLEMENS Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.
Ego Joannes Presbyter Card. Tit. Sancti Marci subscripsi.
Ego Laborans Presb. Card. S. Mariae Transyberim Tit. S. Calisti subscripsi.
Ego Albinus Presbyter Cardinalis Tit. S. Crucis in Hierusalem subscripsi.
Ego Melior Presb. Card. SS. Jo. & Pauli Tit. Pammachii subscripsi.
Ego Jacobus Diaconus Card. S. Mariae in Cosmedin subscripsi.
Ego Octavianus SS. Sergii & Bacchi Diaconus Card. subscripsi.
Ego Gofredus S. Mariae in Via Lata Diaconus Card. subscripsi.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Card. subscripsi.
Ego Radulfus S. Georgii ad Velum Aureum Diaconus Card. subscripsi.

Clemens PP. subscriptio. Subscriptio-nes Cardinalium S. R. R.

Datum Laterani per manum Moysi Lateran. Can. Vices agentis Cancellarii, V. Kal. Martii. Indictione VI. Incarnationis Dominicae Anno MCLXXXVIII. Pontificatus vero Domini Clementis Papae III. Anno Primo.

Dat. die 29. Februarii Anno Do. 1188. Pont. An. 1.

III.

Privilegium concessum Scotorum Ecclesiae, & Regi, quod a nullo possint excommunicari nisi a Papa, vel ab ejus de Latere Legato.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Charissimo in Christo filio Willelmo illustri Scotorum Regi, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Edict. Bon. rom. ad quos 1188.

Cum universi Christi jugo subiecti, ad Sedem Apostolicam patrocinium venire debeant, & favorem, illos tamen specialius convenit munimine protectionis confoveri, quorum fidem, ac devotionem in pluribus est experta, ut ad ipsius electionis favorem tanto amplius provocetur, & ejus reverentiae devotiori affectione subdantur, quanto benevolentiae ipsius, & gratiae pignus se noverint certius affectos.

Exordium.

Ea propter charissime in Christo filii reverentiam, ac devotionem, quam ad Romanam te habuisse a longis retrò temporibus Ecclesiam novimus, attendentes, praesentis scripti pagina duximus statuendum, ut Scotiana Ecclesia Apostolicae Sedi, cujus filia specialis existit nullo mediante debeat subjacere, in qua haec Sedes Episcopales esse noscuntur: Ecclesiae videlicet Sancti Andreae Glasenensis, Dunkeldenensis, Dublinensis, Brehnenensis, Aberdonensis, Moraviensis, Resen-sensis, Katinensis, & nemini liceat nisi Romano Pontifici, vel Legato ab ipsius Latere destinato in Regnum Scotiae interdici, vel excommunicationis Sententiam promulgare, & si promulgata fuerit decernimus non valere. Adiciamus, ut nulli de cetero, qui de Regno Scotiae non fuerit, nisi quem Apostolica Sedes propter hoc de corpore

Scotiana Ecclesia Sedi Apoll. immediate subiecta.

Privilegium, de quo in Summario.

Legatis Apostolicis ab Urbano Papa committimus, ut inquirerent de Vita Stephani.

Quod committimus quod Clemens.

Qui cum 55. numero adscribit.

Dat. die 21. Martii Anno Dom. 1189. Pont. An. II.

Ex Archiv. Monast. Sublacen. editit Margaritae loc. cit. num. CCXII.

Exordium.

Monasterium hoc sub Sede Apost. protectione suscipit.

Disciplinam monasticam.

ritate, qua sanctae recordationis Stephanus Grandimontensis Ordinis Institutor emicuit, quantis etiam Miraculorum testimoniis Omnipotens Deus ipse voluit mundo merita declarare, Legatis, quos ad partes illas direxit pro quibusdam negotiis Ecclesiae tractandis, plenam circa haec investigationem committere voluit, ut ex ipsorum, ceterorumque Virorum, quibus sine dubitatione fides esset adhibenda, testimonio ad id agendum consulto procederent: quod & Fidelium commodis, & ipsius Sancti Viri honori, qui haecenus velut in Sterquilinio gemma latuerat congrue videretur: Nos etiam ex testimonio charissimi in Christo filii nostri Henrici Illustris Anglorum Regis, necnon Venerabilium fratrum nostrorum Guillelmi Remensis Sanctae Sabinae Presbyteri Cardinalis, Bartholomei Turonensis & Heliae Burdegalensis Archiepiscoporum, & Seibrandi Lemovicensis Episcopi, & dilectorum filiorum nostrorum Bobardi tunc Sancti Angeli, & Oclaviani Sanctorum Sergii, & Bacchi Diaconorum Cardinalium, qui in partibus illis sancti sunt legationis officio, & aliorum multorum Episcoporum plenius instructi de vita meritis, & conversatione, qua supradictus Vir sanctus asseritur floruisse, & quod multis modis Miraculorum indicis divina voluit pietas eum illustrare: hujus executionem negotii dilecti filii nostri Joannis Sancti Marci Presbyteri Cardinalis Apostolicae Sedis Legati duximus arbitrio committendam per Apostolica illi scripta mandantes, ut ad locum vestrum accedens, & convocatis adiacentium illarum partium Episcopis ceterisque Viris Religiosis ipsum inter Sanctos auctoritate qua fungimur Nos, denunciaret adscripsisse: deinceps in Sanctorum Cathalogo numerandum, & per ipsius merita Redemptoris suffragia decrevisse, cum reliquorum Sanctorum interventionibus postulanda.

Datum Laterani duodecimo Kalend. Aprilis Pontificatus Nostri Anno Secundo.

X.

Bonorum confirmatio, & Privilegiorum concessio Monasterio Sublacen. quod sub protectione Sedis Apostolicae suscipitur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Beraldo Abbati Monasterii Sublacensis, ejusque Fratribus tam praesentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Quamvis universarum Ecclesiarum ex officio susceptae administrationis curam gerere teneamur; illarum tamen, quae ad Romanam Ecclesiam nullo mediante respiciunt, sollicitudinem nos habere convenit, & earum paci, ac tranquillitati Domino auxiliante providere. Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & praefatum Sublacensem Monasterium, quod Beati Petri juris existit, in quo divino estis obsequio mancipati, sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communitimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo Monasticus, qui secundum Deum, & Beati Be-

secundum B. Benedicti Regulam servari mandatur. Eodem bona omnia confirmat.

In Monasterio lacu piscini, vel Molendinae construat abique Abbatibus licentia prohibet.

nedicti Regulam in eodem Monasterio noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Praeterea quascumque possessiones, quaecumque bona idem Monasterium in praesentiarum iuste, & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione Fidelium, seu alius iustis modis praestante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque Successoribus, & illibata permanent. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis: locum ipsum in quo praefatum Monasterium est cum omnibus pertinentiis suis. Specum in quo Beatus Benedictus in suae conversionis exordio habitavit cum adjacenti Silva, & Monte toto circumcirca, & cum omnibus finibus aut pertinentiis antiquitus constitutis; Et sub eodem specu lacum, sive Fluvium ex eo procedentem: in quibus videlicet aquis nemini praeter Abbatis, & Fratrum voluntatem, aut piscari, aut molendinum edificare liceat, usque ad arcum, qui dicitur de Ferrata in Territorio Ruviano. De forma quoque antiqua, quae ducit aquam de flumine ad Plebem Sancti Laurentii, de aqua, quae vocatur Augusta, nemini liceat praeter voluntatem vestram, aquam derivare, nisi quantum sufficiat terris rigandis, & replendo Fonte Baptismatis in eadem Ecclesia. Nec aquimolum quisquam illic praeter vestram voluntatem edificare praesumat, usque ad supradictum arcum de Ferrata: si quis vero aliter egerit Banno Romanae Curiae distingatur, cujus Banni medietas Sacro Nostro Palatio, medietas eidem Monasterio persolvatur: Confirmamus etiam vobis, & vestro Monasterio Castellum quod Sublacum dicitur cum omnibus suis pertinentiis, sicut a Praedecessoribus Nostri constat esse concessum, cum Montibus, & Collibus, Fundis, & Casalibus, cum omnibus Ecclesiis, & rebus ad eas generaliter, & in integrum pertinentibus. Fundum Canalis, & Fundum Genae, in integrum cum pertinentiis suis. Fundum Frassinum cum omnibus suis pertinentiis. Et locum, qui vocatur Fundi, sicut extenditur usque ad Petram Imperatoris; & vadit in Montem, qui vocatur Pionica, inde per ferram in Monte Romano, & exit in Campum longum, inde in Campum Catinum; Deinde redit ad supradictam Petram Imperatoris. Locum qui dicitur Seminariam, cum finibus suis, sicut in Antecessorum Nostrorum Privilegio continetur. Collem Altulum. Castellum Augustae, cum fundis, & Casalibus suis. Casale Sanctae Felicitatis, cum eadem Ecclesia, fundis, & Casalibus suis, & cum omnibus suis pertinentiis; sicut in eisdem Privilegiis continetur. Roccam Cervariae, cum Fundis, & Casalibus suis, & cum omnibus pertinentiis suis. Roccam Incameratae. Castellum Maranum, & Roccam Martini, & Roccam de Meso cum omnibus eorum pertinentiis, cum veteri hereditate Monasterii. Castrum Camoranum, cum Rocca sua, & Fundis, & Casalibus suis. Montem de Griffio. Vallem Frigidam. Montem de Meso, & Finistellae, cum omnibus eorum pertinentiis. Castrum Geranum cum Montibus, & Collibus, Fundis, & Casalibus suis, cum Massis, & omnibus pertinentiis, & cum veteri hereditate Monasterii: Castellum Ampollonii, cum Montibus, & Casalibus suis, & medietatem Castrum Sancti Angeli, cum Ecclesiis, fundis,

dis, & massis, & pertinentiis eorum. Roccam Sancti Stephani cum pertinentiis suis. Vallem de Anigno. Cellam de Occia, cum Montibus, & Collibus, Fundis, & Casalibus suis. Tocciannellum Fundum Orarum, Fundum Micronianum. Fundum Fanianum. Fundum Convitiellum. Fundum Aquarivivae; Et medietatem Montis Asilani cum omnibus eorum pertinentiis. Castrum Asilae, cum Montibus, & Collibus, & medietatem Montis Asilani cum omnibus eorum pertinentiis. Castrum Pontiae cum Montibus, & Collibus, & cum omnibus eorum pertinentiis. Castrum Rojate cum Rocca sua. Praeterea quae ex antiquo jure, & tam Romanorum Pontificum, quam etiam Imperatorum concessioni- bus, & privilegiis, ad idem Monasterium Beati Benedicti pertinere noscuntur: Sala Civitas, quae vocatur Carfoli, cum massis, & fundis, & Casalibus suis. Auricula. Roccam de Butte. Roccam Aprunii. Arsule. Rubianum, & aliud Rubianum. Et super Fluvium Anticulum Sarkacianum. Roccam de Miazia. Roccam de Sunico. Sambuci. Cierlianum. Medietas de Illice. Massa Sancti Valerii. Piscanum. Mons Casalis. Civitella Olibanum cum omnibus fundis, & Casalibus eorum. Oppidum Tusculanum cum Rocca sua, & cum omnibus suis pertinentiis. Castellum Palliani cum Ecclesiis, Fundis, & Casalibus, & omnibus pertinentiis suis. Confirmamus etiam vobis Cellas ad idem Monasterium pertinentes, videlicet Ecclesiam Sancti Angeli in Asila positam, Ecclesiam Sancti Georgii cum omnibus earum pertinentiis, & cum veteri hereditate Beati Benedicti; Ecclesiam Sancti Stephani in Pilio; Ecclesiam Sancti Angeli in Petra lata; Sancti Sebastiani in Paliano; Ecclesias Sancti Quintini, & Sancti Blasii in Anticulo; Ecclesiam Sancti Leucii in Babuco cum omnibus earum pertinentiis positam in Territorio Campaniano. In Castorio Ecclesiam Sancti Petri in Camerata, & Sancti Petri de Aprunio. In Territorio Marsicano Sancti Petri in Nerfe; Sancti Benedicti in Rocca de Meruli; Sanctum Thomam de Tranfaquis, cum Ecclesia Sancti Nicolai in Villa posita cum earum pertinentiis. Sanctum Angelum in Albe, Sanctum Salvatorem in Avezano. Sanctam Mariam de Tuso cum suis pertinentiis. In Valle Sorana. Ecclesiam Sancti Pauli cum aliis tribus Ecclesiis, cum Villa juxta se posita, & cum omnibus earum pertinentiis. Sanctum Joannem de Pesculo. Sanctam Mariam de Anticulo. Sanctam Mariam de Rubiano. Sanctam Mariam de Artule. In Civitate Tyburtina Ecclesiam Sancti Antonini, Sanctae Crucis, & Sanctae Barbarae cum omnibus earum pertinentiis. Aliam Cellam ad honorem Sanctae Crucis in Quintiliano cum Oliveto suo, & ceteris suis pertinentiis, & sex uncias de Ecclesia Sanctae Mariae in eodem Monte posita. Fundum Calcianum cum Ecclesia Sancti Petri cum Terris, & Vineis sicut per antiquos confines constat. Villa, quae vocatur Papi cum Ecclesia Sanctae Mariae, cum Terris, & Vineis, & Monte, qui vocatur Manicula. Ecclesiam Sanctae Mariae, quae ponitur in Porta. Ecclesiam Sancti Sebastiani cum omnibus suis pertinentiis. Aquimoli tres, unum in Castro veteri, alium foris Portam Majorem, & alium in Vesta. Juxta Castellum Gallicanum, Ecclesias Sancti Pasto-

ris, Sancti Angeli, Sanctae Mariae, Sancti Laurentii in Aqua alta cum omnibus earum possessionibus. Romae Monasterium Sancti Erasmi, cum Domibus, & Hortis, & ceteris possessionibus ad ipsum pertinentibus. Ad haec propter frequentes injurias, quae ab Episcopis, vel ipsorum Ministris Monasteriis ingeruntur, datam vestro Canobio facultatem a Nostri Praedecessoribus, vobis quoque ratam manere decernimus, ut ad Ecclesias cum expedierit dedicandas, aut Clericos in Monasterio, sive in Cellis, sive in Castellis, aut Villis Monasterii ordinandos a nobis Episcopum postuletis. Quod si ad nos in tempore venire nequiveritis, quem malueritis Catholicum Episcopum adeatis, qui Apostolica fultus auctoritate, quae postulantur exhibeat: nec a quoquam Ecclesiae alicujus Episcopo super hoc contradictionem, aut querimoniam patiatur. Ea propter omnem cujuslibet Ecclesiae Sacerdotem in praefato Beati Benedicti Monasterio institutionem quamlibet praeter Sedem Apostolicam habere prohibemus. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet Successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia praeponeatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel Fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & Sancti Benedicti regulam elegerint; Electus autem a Romano Pontifice consecratur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatum Monasterium temere perturbare, aut possessiones ipsius auferre, vel ablatas retinere minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum conservatione, gubernatione, & sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura salva Sedis Apostolicae auctoritate, & Praefati Episcopi consuetudine iustitia, in Pontia, vel Rojate, sicut in Instrumento compositionis de utriusque partis assensu facto exinde continetur. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica persona, sive Secularis, hanc nostrae Constitutionis paginam, sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonitioni reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se Divino Iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. EGO CLEMENS Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.

Datum Laterani per manum Moysi S.R.E. Subdiaconi vices agentis Cancellarii XII. Kal. Maji Indi. VII. Anno Dominicae Incarnationis MCLXXXIX Pontificatus vero Domini Clementis Papae Tertii Anno Secundo. (a) XI. Cano.

(a) Ex hac ceterisque Bullis patet, hunc Clementem non Quartum, prout eum vocat Ansaluta Militiense, sed Iudicium appellandum: Guibertus scilicet, qui Gregorio VII. legimus Pontifici a Schismaticis suis superinductis, & Clementis III. nomen usurpavit, non Papa, sed Pseudopapa fuit, & Antichristus.

De Episcopo Ecclesiae dicitur, vel Ordinatione facturo.

De libertate a jure alieno.

De Abbatis electione per Monachos faciendi.

Consuetudines, & clausulae.

Clemens PP. subscripsit.

Dat. die 20. Aprilis Anno Dom. 1189. Pont. An. II.